

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések ár sz. a b. s. szerint vételek tel.

II. évfolyam.

86. szám.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1913.

Kedd, április 15.

A magyar nagybankok

A legnagyobb külföldi lapok tudvalevőleg azzal kezdődnek, amivel az itthonvalók végződnek. Nem a politika bennünk az első fogás, hanem a közgazdaság. A vezércikk helyén természetesen vannak és az entrefilé helyén részvénytársasági mérlegek. Nem mintha valami technikai szempont kívánná ezt, hanem ezek a lapok ismerik a közönségüket. Tudják róla, hogy mi a fontos neki és mit keres először a lapjában: hogy mennyi osztalékot adnak a bankok, mit terveznek a trösztök, milyen a kilátás gyapotban.

A magyar lapok is jól ismerik azonban a közönségüket, — azért a közgazdaság a rovatok seroghajója. A primadonna fülbevalói, a macska fejű gyerekek Brádon és a bugyelláris az adonyi harcra gyomrában mind előbb valók, mint az új rente jegyzése és többi száraz jelentések. A világ, amelyből ezek a hírek jönnek, a legtöbbünknek messzebb van, mint a családsai harctér. Annyira messze, mint a hold. Csak akkor tudunk róla bizonyosat, amikor a meteoritjai a fejünkre szakadnak és agyonnyomnak százakat és ezreket. Rossz pénzügyi viszonyok: ebben a három szóban van minden közgazdasági tudománya a magyar közönségnek. Ennyit tud a zsákoló is, játszván a maga házardjátékát a hid alatt a hidlábbhoz csapott krajcárral és ennél többet nem tud az a lateiner sem, aki esetleg még deák korából igen részletesen van értesülve a régi Athén hitelműveleteiről. Minek is tudna többet? A házbér nem lesz vele kevesebb és a fejfájása nem mulik el azon, hogy a villamossági tröszt egy millió két-

százezer korona nyereséggel zárta múlt évi mérlegét

Hát igen, a rossz pénzügyi viszonyok: maradjunk ebben. Ezt mostanában nemcsak a közgazdasági rovatban lehet olvasni A hírek közt is minden nap lehet, sőt vezércikkben is. A rossz pénzügyi viszonyok miatt lesznek családirtók a négygyermekes apákból és a rossz pénzügyi viszonyok miatt áll meg a kultúra a magyar városokban. A családirtásért nem lehet felelősségre vonni senkit, hanem a nagybankokról, melyek rendre elzavarják a kölcsönkért kolduló nagy magyar városokat, egyszer mégis meg kell mondani az igazat.

Ez az igazság pedig az, hogy a magyar nagybankok nem azok, amiknek kijátszák magukat nemesítések és bárósítások idején. Semmi kapcsolatuk a közérdekkel nincsen. Majdnem annyit ártnak ma, mint a sok kipellengérezett nemzetiségi kulturbankok, melyek ma-holnap kivásárolgatják a lábunk alól a magyar földet. De nem maguknak, hanem a nemzetiségi eszmének. A mi nemzeti bankjaink olyan formán szabályozzák a nemzeti vérkeringést, mint a piócák: Tele szívják magukat és aztán ha kérnek a magyar városok, akkor rosszak a pénzügyi viszonyok.

Bizonyos, hogy a pénzügyi viszonyok rossz s érthető, ha ilyen időkben nehezen tolyósítanak a pénzügyi intézetek. Sőt még az is érthető, ha ilyenkor kihasználják a helyzetet, amit köznyelven revolverezésnek szokás nevezni.

De nem érthető, hogy mi ebben a hazafiság. Pedig a mi nagy pénzügyi intézeteink mindig mint hazafias intézmények mutatkoznak be az országnak, a nevében is annak vallja magát és az igazgató urak a legmagasabb kitüntetésekkel olyan állítólagos érdemeikért szokták követelni és megkapni, amiket az ország gazdasági ügyeinek fejlesztése körül szereztek. Az ilyen intézetek és az ilyen igazgató uraknak, aki a közéleti férfiak tórájában jelentkeznek a nyilvánosság előtt, talán mégis csak tartani kellene a noblesse oblige elvét. Talán az ország hitelügyét mégis csak másképp kellene dicsérni. A nagybankok azonban ridegen bezárják palotáik ajtaját és kiszögeznek a kapujára: Kéregetőknek tilos a koldulás; ellenben büszkén trombitálják ki a tükörelablakokon, hogy ők hazafias missziót végeznek és éppen ezért joguk van minden elismerésre és kitüntetésre.

Foglalkozzunk kertészettel.

Termeljünk virágokat.

A tavasz beköszöntével felszínre tolnak mindazok a kérdések, amelyek a természet megújulásával kapcsolatban népünk közgazdasági életét legközvetlenebbül érintik.

Magyarország kifejezetten földművelő állam. Hiába beszélünk itt addig az ipar és kereskedelem nagyarányú kifejlődéséről, míg a mezőgazdaság művelőinek érdekeit minden tekintetben ki nem elégítjük. Meg kell azonban állapítanunk azt, hogy az ország földművelő és növénytermelő rétege legindolensebb minden oly törekvés iránt, melyjel saját sorsát és ezzel az ország közgazdasága előbbvitelét előmozdithatná. Mezőgazdasági termelésünket a szemes termények termesztése dominálja és talán nem minden alap nélkül állítjuk azt, hogy ez is csak azért, mert ennek a termelése a legkönnyebb és a legkevesebb hozzáértést és a legkevesebb veszélyességet igényli.

A mezőgazdasági irodalom művelői évek

Gazdák figyelmébe! Eredeti amerikai Johnston eratógép automobil rudhordó taligával csakis az, mely kizárólag Ráhrer Sándornál kapható

Debreczenben Piacz-utca 43. (Dréher mellett). Bächer — Melichár gépgyárak fióktelepén (Debreczen és környékén csakis ez a gyártmány van használatban.)

A „Bikszádi” Gyógy-ásványvíz természetes

vegyi alkotászeinél fogva a legjetelebb. Gyógyhatása fölülmúlja a hasonlószeretetlen külföldi ásványvizeket. Hurutos bántalmaknál paratlan. Az idej terméssel savanyu borral vegyítve kellemes itat. Kapható mindonüti. Árjegyzékét kívánatra küld a „BIKSZÁDI” GYÓGYPÜRDŐ IGAZGATÓSÁG.

óta köteteket irnak össze földművelő népük részére, hogy az egyoldaju szenttermelés mellett ott, ahol erre alkalmas a talaj és a körülmények, fordítsanak figyelmet a konyhakertészkedés, valamint a virágkertészkedés művelésére is. Pedig hogy az ország területén és Debreczenben a kertészkedés céljaira igen alkalmasak a viszonyok, mutatja azt a gyönyörűen kifejlődött bolgár-rendszerű kertészek elszaporodása, melyek folytatásához most, mikor a bolgár kertészek száma a bajkán háború következtében az ország területén megcsappant, a földművelési kormányknak jóformán kötéllé kell fogni a magyar származásu kertészkedőket. — Ugyanílyen siralmas a virágkertészkedés helyzete is Magyarországon, amelyre nézve legjellemzőbb, hogyha az ország szívében ugynevezett virágkiállítás produkálnak, annak legszebb példányai nem is magyarországi területekről való. Öntési importunk van Olaszországból a virágkertészkedés terén, amit pedig egy kis jóakarattal ki lehetne szorítani.

Vérosaink ablakainak felvirágozása, mint a hogy ez néhány év óta divat, legtöbbször külföldi virágoskertekből történik. Sok a panasz különösen abban a tekintetben, hogy az ilyen kertészkedéshez Magyarországon a népnek nincs érzelme. Ha valaki részánja is magát konyhakertészeti, avagy virágtelepek létesítésére, nem győzi azt a barbár kezekről megoztalmazni.

Persze a termelésel vesződni senki sem szereti, hanem a kész dolgot orvul eltulajdonítani, ehhez már többen értenek.

Milyen szép példa van erre Németország egyik-irásik kisvárosában, ahol maga a város így tavasszal vajóságos virágrendőt képez és ne hagyjuk, hogy ott is nincsenek barbár kezek, de ezek ellen ellenszerül is van gondoskodva, mert csaknem minden utcának megvan a maga ellenőrző-bizottsága, melynek tagjai mindmég-ami virágrendőr, a legszigorubbán fejleszti feladatát és ha valaki megpróbálna barbár kezel a gyönyörű kutyákat pusztítani, maga a polgárság adja az illető hatósági kézre.

Nem lehet közömbös hangnnyozni azt sem, hogygy a konyhakertészkedés, mint a virágkertészet is egyike a legjövdejezzőbb foglalkozásoknak. Ezeknek felkarozása és megfelelő propaganda előkészítése pedig azt hisszük, legszebb feladata volna gazdatársadalmi testületeinknek. Sajnos, ezeknek tagajait azonban legtöbb

esetben csak politikai kérdéseket tárgyalnak. De talán nem végzünk egészen teljes munkát, ha vidékünk összes gazdáihoz, gazdátételeihez valamint hatóságainak mezőgazdasági üzemekkel foglalkozni hivatott tagjához is azon kérelmet intézzük, hogy vonják be a kertészkedés népszerűsítését is tevékenységük körébe, ezzel kimondhatatlan jó szolgálatot tésznek nemcsak mezőgazdasági téren annak művelői javára, de különösen a virágkertészet felkarolása terén a nép lelki művelődése érdekében is.

A balkáni háború.

Montenegró nem enged.

A legutóbbi eseményekről a következő tudósításunk számol be:

Skutari bombázzák.

Cattaroból jelentik: Skutari felől érkezett emberek hírül hozták, hogy tegnap egy gyújtóbombát hallottak. Cetinjében úgy tudják, hogy az egyesült sereg folytatni fogja az ostromot.

Szünet az ostrom.

Skutariból táviratozzák: Az ostrom napok óta szünetel és a helyzet változatlan. A szerb és montenegrói csapatokban csönd van.

Rómából jelentik: Skutari még hetekig fog ellenállni. A városban elhalmozott eleség és lőszer hosszabb időre elegendő.

Újabb csapatok Skutari felé.

Rómából jelentik: A montenegrói főkonzultátus nyilatkozatot küldött az itteni lapokhoz, amelyben megtiltja azt a hírt, hogy a szerb segédcsoportokat Skutari felé hazarendelték.

Lesmond? Nem mond le?

Rómából jelentik: Udvari körökben beszélnek, hogy Nikita lesmondást szándéka komoly. A

montenegrói király még régebben levélben megírta leányának, az olasz királynénak, hogy lemond a trónról.

Válasz a Balkán-államoknak.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint a nagykövetek reünikójának tegnapi ülése körülbelül két órahosszig tartott és azután a jövő csütörtökig elnapolta magát. A tegnapi ülés főleg a balkáni szövetségesekhez intézett jegyzékkel foglalkozott és megállapította, hogy valamennyi kormány hejeselte a nagykövetek által előkészített jegyzék hangját. A hatalmak bajkáni képviselői már megkapták a jegyzék szövegét és várják az utasítást a jegyzék elfogadására.

Meglesz a léke.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökséghez érkezett információk szerint diplomata körökben a hangulat általában optimisztikus. — Csak a Skutari-kérdés bizonytalan még. Mit sem tudnak arról, mintha a montenegrói kormány megváltoztatta volna magatartását. Mindazonáltal azon a nézetben vannak, hogy ezt a kérdést el lehet majd rendezni. Ennek következtében jól értesült helyen azt hiszik, — és ez a vélemény nem ritka, — hogy a békefejtételek egy héten belül alá íesznek írva. A diplomáciai körök kifejezést adnak annak a nézetnek is, hogy Oroszországnak határozott és világos nyilatkozata, mely a legkedvezőbb pillanatban jött, azzal a hatással fog járni, hogy javítja a helyzetet. Hivatalosan kijelentik, hogy most sem tudnak még Montenegrónak felajánlott kompenzációkról, elismerik azonban, hogy Olaszország és Oroszország a többi hatalom hozzájárulásával lépéseket tesz ebben az irányban.

Modern és a legjobb VILLAMOS berendezések rendelés meg

Földvári-nál

lakói telefon 168 — gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

A tolvaj.

Igen tisztelt Főnök ur!

Az iroda üres, a kollégák mind elmentek, az iránt köszönt el az öreg szolgálk s jó mulatságot kívánt vasárnapra.

Egyedül vagyok... Minden csendes... Itt az ideje hogy a tolvaj munkáját megkezdjem.

Ha ezt a levelet megtalálják nálam s átadják önnek, nagyon meg lesz lepve. Gyakran, már gyermekkoromban mikor különösen rosszkedvem volt elképzelttem, mit fognak mondni azok az emberek, akik ismernek, ha hialálom hírét meghalják. Soha sem voltam elég képzelődő, hogy azt higgyem, hogy a hialálom valakinek gyászt okoz. Most valójával változott a dolog: szeretett feleségemet bizonyára súlyosan fogja érinteni. Mégis, az idő szorongat, dologra!

Tehát igen tisztelt Főnök Ur, az az ember, akire mindig atyai jóindulatával gondolt, akit mindig támogatott, s legutóbb ennek a nagy véltalatnak főpénztárosává tett, kinek kezén naponta sok ezres ment keresztül, tolvaj!

De nem kell megijednie, egész fölőszleg, hogy hosszadalmas vizsgálatot tartson a könyveiben: a mi véltalatunknak nincs egy fillér kére: nem szükségűl voltam tolvaj, hanem szenvedélyű!

Igen résképpen nem jellemezhetem a dol-

got, ma harminchat éves vagyok és harminc év óta lopok! Ezt bizonyára nem érti, mert csak a csendes, figyelmes és szorgalmas hivatalnokot ismerte aki mindig voltam. S a kollégám bizonyosan hibba fogják a fejüket törni, hogy megállapítsák, mi kergetett a halálba.

De ez mégis így van. Hat éves koromban súlyos napszúrásom estem keresztül; utóbb mondták, hogy nyolc napig voltam önkívületben. Ettől az adótól fogva lopok tulajdonképp nem önkívület. Ránjön és lopnom kell. Reszketek... elpirulok... a szívem ver, hogy attól félek, meghaljak... szemem elemelhető tárgyat keresnek... hozzá krzeledem megragadom... izzadság töli elő minden porusomból... Valósággal menyei érzés reszketél egész testem ha a lopott holmit valamelyik rejtett zsebbebe csuszatom. Igen, nyiltan beismerem ennek az érzésnek nem tudom páriát s ezért mindig igyekeztem hogy arilyen gyakran csak lehet hozzájussak ehhez az elvezethez.

Az iskolában minden lehetséges dolgot elloptam a társaimtól. Minél nagyobb és nehezebb volt a lopás, annél élvezetesebb volt. Tolvakát, füzeteket, mesekönyveket, gyűjteményeket, bélyegeket, bogarakat, mindent elloptam s minden mindig legszó voltam az osztályban, a gyaru soha sem esett rám.

A felső gimnáziumban, ahol, mint tudja, óraadésból szép zsebpénzt szereztem, alkalma-

volt «jobb emberektől» is lopni. Nagy élvezettel mekeztem mindig első hlynemű lopásomra. Japeni elelantsont csoportozatot loptam: el egy róniszter házából, ahol annak fiát tanítottam. Pompásé rzés volt mikor az értékes csesebecsével zsebenben a villamosba léptem. De nem szabad böbeszédűnek lennem.

Tehát mindig loptam. A tett alatti izgalmat mindig a kétségbeesés borzasztó ideje követte, egészen a legközelebbi alkalomig.

Most megérti, miért gondolkoztam olyan sokáig azon hogy elvegyem a feleségemet, akit gyerekkorom óta ismertem. Öt évig haboztam. Hogyan vegyem magamra azt a tudatot, hogy a rit sem sejtő szerencsétlent magamhoz láncoljam! Egyszer, midőn különösen jehangolt voltam: — teljes három fiétig semmit sem loptam: — az a gondolat vett erőt rajtam, hogy ez ártatlan jényngel való házasságnal rossz szokás-tól megszabadít. Megkértem s a legnagyobb örömmel igent mondott.

Tudja hat hónapos házasság vagyok. Beldogságon zavartalan lett volna, ha ezen idő alatt csak egy napra efilejlettem volna szenvedélyen et. Esküvőmtől a mult hétig semmit sem loptam! Mennyi kint, ámatlan éjszakát jelentett ez, senki sem tudja elképzeln.

A mult héten véget ért ellenálló erőm. Egy belvérosi ékszerész ejött mentem el. Nagyon izlésesen foglalt, pompás butonokat pillantottam

A labdarugók bajnoki mérkőzése.

Nac DKSE. 3:0 féldő (1:0 2:0).

Dacára a rossz időnek, nagyszámu közönség nézte végig vasárnap délután a NAC-DKASE. bajnoki mérkőzését. Ezt megelőzte a DTE I-II. kombinált-DKASE. II. csapatainak mérkőzése. Eredmény 2:0 DKASE. javára.

Négy óra előtt kevéssel jelent meg a NAC csapata a pályán, melyet a közönség megtapsolt. Négy órakor Moravetz bíró vezetésével kezdődött meg a játék. A NAC. kezdi a játékot, de a DKASE. hamarosan felnyomul a NAC. kapuja felé, de a háttvédek mindent mentenek. Az első féldőben csak egy párszor tud a NAC. az ellenfél kapujához menni, de mégis — Bodnár hibájából — megszerzi a vezető gólt, míg a DKASE. minden erőfeszítése ellenére sem tudott kiegyenlíteni. Eftől kezdve a csapat nagyon izgatottan, mondhatni fej nélkül játszott; ezzel szemben a NAC. igen szép játékot produkált.

A második féldőben a szél is a NAC. pártjára állott s mindig szorongatják a KASE. kapusát, ki igen sokat mentett is, de Küschner, majd később Oblatt éjes lövései 2 gólt eredményeztek. Az egyes játékosokról megemlékezve a DKASE. csapatából csapatból csak Kerekes érdemel dicséretet, ki különösen a második féldőben igen ügyesen játszott. Feketének sikerült egy-egy lerohanása s ő a jobb szélen inkább megállja a helyét, mint a fedezet sorban. A két híres háttvéd játékaival szinte bosszantotta a közönséget; ilyen játékot még nem láttunk tőlük. Oláh és Juhász abszolút rosszak voltak. Az egész csapatra nézve megjegyezzük, hogy az őszi formáját még csak meg sem közelítette, míg már a MAFC. mérkőzésénél is sajnosan tapasztalhattunk.

A NAC. játékosai mind jól megállották a helyüket s összjátékuk hasonlíthatatlanul jobb, mint bármely helyi csapaté. Játék után Küschner, a híres válogatottat vállukon vitték klubtársai, az olcsó győzelem feletti örömlükben.

Ereztem, hogy az enyémnek kell lennie. Két napig kerestem, aztán egy egészen hasonlót találtam. Utána megvettem, elmentem vele az ékszerész üzletébe s magammal vittem javítani a nyakkendőtütemet. Közben bu-tonokat mutatattam magamnak és sikerült a valódiakat a hamisítottakkal kicserélnem. Tegnap elhoztam a kijavított tüt... a hamis butonok nyugodtan fekszenek a kirakatban. Boldog izgalomban alig tudtam kijelenteni az üzletből.

Kim azonban ismét elfogott a kétségbe-esés. Előbb vagy utóbb ki kell derülnie a dolognak. Ha nőtejen lennék, rokonaim talán, akik a kért feltétlenül kiegyenlitenék, Amerikába küldenének. De én hézas vagyok! Fejeségen előtt kimenthetném magam, a pokolba is elmerenne velem. De hogy vállalhatnék felelősséget egy gyermekkel szemben? Honnan vegyem a jogot, hogy a világra juttassak egy lelket, aki nemcsak hogy bemocskolt nevet hord, hanem aki öröklő a lopási szenvedélyemet, aki traga is tolvaj?

Nem élhetek tovább, ezért ma véget vetek mindennek.

Kérem, igen tisztelt Főnök Ur, kiméjje te-lelőségemet, s ne mondjon el neki semmit ebből a levélből s ezzel megegyszer hátsán üdvözlő a főnök urat az ön szerencsétlen: Schrödter János.

F. Wessely.

Letartóztatott kémek.

Bravura cinkostársai.

Bizonyára mindenki emlékszik még arra a néhány nap előtt történt szenzációs letartóztatásra, amit a fővárosi rendőrség vitt véghez Budapestre és amely egy veszedelmes orosz kém birtokába juttatta a rendőrséget. Akkoriban mi is részletesen megemlékeztünk erről a letartóztatásról.

A rendőrség a letartóztatás után sem szüntette be a nyomozást, sőt inkább csak nagyobb eréllyel kezdett nyomozni Bravura Miklósnak, a letartóztatott orosz kémnek cinkosai után. A nyomozás a mai napon eredményre is jutott, amennyiben Bravura egyik cinkostársát Bécsben letartóztatták. A szenzációs eseményről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Bravura Miklós orosz kém lakásának átkutatásakor a rendőrség az egyik papírlapon egy címet talált, amely arra mutatott, hogy az állítólagos nyelvmesternek cinkosa is van. A papíron egy közös hadseregbeli tisztnek, Jandrics Cedomái főhadnagynak a címe állt. A rendőrség értesítette a bécsi hadtestparancsnokságot is, amely még hétfőn a bécsi rendőrség segítségével letartóztatta Jandrics Sándor volt hadnagyot, akinek rendes foglalkozása nincs, éppen akkor, amikor elakart utazni. A jakásán tartott házkutatásnál kiderült, hogy bétujával, Jandrics Cedomája együtt lakott. A főhadnagy az első bosnyák gyűlözetnél szolgált és jelenleg a hadiiskola vezérkari tanfolyamának második évfolyamát végzi.

Hétfőn este két tiszt több rendőrbiztossal megjelent a főhadnagynak a Mühlgasseban lévő lakásán és a tisztet evittek a hadbírószagra a rendőrök pedig rötöztést tartottak. Minden írást és könyvet elkoboztak, felkutatják a ruhaszekrényt is, majd lepecsételték a lakást. Másnap reggel a rendőrség oroszok újra elmentek a főhadnagy lakására, a padlózatot felbontották, a fali kárpitokat letépték és újra sok kriptográfia írást és levélet találtak. A kémkedés gyanúja alatt fogságra velet Jandrics Cedomái tavaly lépett a hadiiskola novendékei közé, mint hadnagy és időközben főhadnaggyá lépett elő. 1907. szeptemberben mustrálták ki a tisztképző-intézetből es hadnagyi ranggal a bosznia-hercegovinai első gyűlözetredhez került. Csak rövid ideig maradt Szerajevóban, majd a Bécsben helyőrségen levő második zászlóalj-jal az osztrák fővárosban szolgált s innen vezényelték ki a hadiiskolához. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy Bravura-nak több cinkosa is van, s most lázasan kutatnak büntetésai után.

Cigányhajsza

a szomszéd vármegyében.

Nyiregyházi tudósítónk jelenti: Hosszu és nehéz munka után végre megszabadították a csendőrök Szabolcsot attól a veszedelmes hadtól, amely hónapok óta fosztogatja, rabolja a vármegye lakosságát.

Egész télen át fojt Szabolcsban a zsványkodás, hol egyik, hol másik környékben történt a tömeges lopás, bejárás, de a tettesek nem kerültek kézre, pedig a megyei csendőrök sokkal éberebben, sokkal ügyesebben vigyáztak a lakosság vagyonára, sem hogy itt ki derítették maradni volna a zsványosságok.

A zsványbanda nem kerülte el Nyiregyháza városát sem és itt is több lopás, bejárás történt, amelyek tettesei nem tudott ráakadni a rendőrség, pedig nálunk sem szoktak kiderítellenek maradni a bűnesetek.

Az itt is, ott is csoportosan előfordult dolgokból arra a következtetésre jutottak a nyomozó hatóságok, hogy a csapatos zsványosságokat mindenütt a vármegyében ugyanaz a banda követi el. Az itt-ott hagyott bűnjelek, de meg a bejárások módja arról győzték meg a csendőrséget, hogy a vármegyében kóbor cigányok garázdálkodnak és ahol a kóbor cigányok megjelennek, ott ugyan nem történik aznap semmi, de néhány nap múlva abban a faluban eltűnik, ami egyvethető.

A csendőrpáncsnokság az örsöktől érkező jelentések alapján megállapította, hogy a vármegyében cigányok veszélyeztetik a közbiztonságot és mivel a cigányok hihetetlen gyorsasággal és ügyességgel változtatják tartózkodási helyüket, a szárnyparancsnokság úgy intézkedett, hogy a cigányokat a vármegye egész csendőrségének együttes munkájával kézre kell keríteni.

Körfogták a csendőrök az egész vármegyét és hatalmas gyűrűben kezdték összébb és összébb szorítani a cigányokat. A vármegye valamennyi csendőre részt vett ebben a hatalmas munkában és a megriasztott cigányok rémülten menekültek a gyűrű közepe: Nyiregyháza felé.

Napokig tartott a hajsza. A csendőrök egyre nyomultak mindenfelől előre és a cigányok nem tudtak az éber szemek elől kisonni a gyűrűből.

A város alatt, a sósói erdőben szorult össze a üldözött cigányok csapata. A napokig tartó üldözés akkor lett legizgalmasabb és ebben a végső kifejlésben a csendőrség igénybe vette a nyiregyházi rendőrség segítségét is.

A járásörmesterek és a rendőrbiztosok irányították az üldözést. Az erdőben közrefogták a karavánt, amelyet szekereikkel, holmijukkal egyetlenben ellogták.

Harmincöt cigány került az üldözők kezébe: gyermekek, asszonyok, férfiak vegyesen, de előkerült rengeteg lopott és rabolt holmi is. Volt ott minden a párnától a disznósódatig. Rengeteg kolbász, szalonna, füstölt hus, zsír s azonkívül fehérnemű, ruhaféle, bunda, szür és még sok egyéb holmi került elő a szekerek mélyéből és ugyan gondot ad a csendőrségnek és a rendőrségnek, míg a sok lopott holmi gazdája előkerül.

A nyomozó hatóságok most a cigányok orgazdait keresik és alapos a remény, hogy hamarosan ezek is kézrekerülnek. Ezeknek, va-

laminta Nyiregyháza-n át a gyűrűből elmenekült cigányoknak a kézrekerítése iránt a legszélesebb körben folyik a nyomozás.

Színház.

Cigányprimás.

(Operett 3 felvonásban. Írták: Grünbaum és Wilhelm. Zenéjét szerzette: Kálmán Imre. Rendezte: Kassay Károly. Bemutatták Debreczenben 1913. április 12-ikén.)

A darab megfelel a hozzáfűzött vérakezésnek, ez volt a közönség véleménye s ezt kell nekünk is magunkévá tenni.

A finom, fülbemászó muzsika és az izléses, finom rendezés pótolta mindazt amit a szövegfordító elmulasztott. Ez (a szövegfordító) az egyetlen ember, aki ebben a mesésen sikerült operettben fejletes munkát végzett. A többiekre egész bátran mondhatjuk, hogy valósággal reméltek.

A darab, amint ezt már előző lapszámunkban ismertettük, Récz Palinak, a világhírű magyar cigányprimásnak életéről van írva. Írója (nem a fordítója!) gyönyörűen megrajzolta ezt a tipikus cigányalakot, akinek szenvedélye, göggye, rátartása hódító hegedűje és saját művészete iránt, mind megannyi momentum arra, hogy kedvesnek, eredetinek tartsuk. És ez annál könnyebb is volt nekünk, mivel a kettőn megrajzolt Rác Pajt tükéletes, mondhatni művészi alakításban láttuk Kassayót, akit nemcsak mint kifejlett művészt, hanem mint elsőrangú rendezőt is dicséret illet. Nekit tulajdonítható a legjobb rész abból, hogy az operett olyan nagy sikert aratott.

Borbély Lili teljes és kifejlett művészettel játszotta meg a Sári szerepét. Sok tapsot kapott, kiváltképpen a «Hacacaré» után ünnepelte sokáig a nagyszámu közönség.

Zilahyné S. Vjma a főle már megszokott kedvességgel és bájjal játszotta Juliskát. Szintén nagyon sok tapsot kapott. Jók voltak még: Falussy István, Halassyné, Kormos; Szabó Gyula és Léva Farkas Pál.

Az előadás éjfélkor ért véget s amint sejteti is lehetett, a «Hacacaré» és a «Hej Jári-tári» azonnal meghódította a közönséget, a melynek ajkairól hol itt, hol ott hangzott fel a sőtét utcákról a két dal fülbemászó dala. (s. j.)

„APOLLO“ mozgó színház

Mac- és Miklós-u. sarok. Igazgató: Deési Alfréd. Folytonos bemenet. Telefon 762.

Kizárólagos bemutatási joggal.

2 órát betöltő világszenzációs film.

Egy test, két lélek.

dráma 5 felvonásban.

Írta Paul Lindau. Főszereplő Albert Basserman.

Kisérő számok.

Pár si kertek színes természeti kép.

Családi egyetértés, bohózat.

Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Botrány

a mai tanácsülésen.

A „kultur“-ügyek körül

Kinos botrány történt ma délelőtt a városi tanács ülésén. A botrány K. Toth Mihály dr. kulturtanácsnok 6 hetre vajó szabadságra menetelének következménye volt, amennyiben a mai tanácsülésen került szóba a helyettesítési ügy, melynek során történt aztán a kinos incidens, melyről tudósításunk a következő:

A tanács ülésének megnyitása után Vargha Elemér dr. tanácsnok bejelentette, hogy K. Toth Mihály dr. kulturtanácsnok 6 heti szabadságra ment s így helyetteséül kell gondoskodni. Beszéde során kifejtette, hogy egy, a tanács által tartott bizalmas értekezlet őt jelölte ki a helyettesítésre a színház ügyében, amit hajlandó is lett volna magára vállalni.

A tanács örömmel vette tudomásul a tanácsnok kijelentését, amikor följelölt Kovács József polgármester és élénken kezdett tiltakozni az ellen, hogy a színház ügyeit Vargha Elemér dr. vegye kezébe. Beszéde során elmondta, hogy a színház ügyével nem lehet Vargha Elemér tanácsnokot megbízni már csak azért sem, mert a tanácsnak a Beöthyvel folytatott tárgyalások ejejétől kezdve mintegy összeköttetésben létszótt jenni Beöthyvel s így mintegy exponálta magát attól, hogy a színház ügyeit most kezébe vehesse.

A polgármester e tiltakozása után élénk vita indult meg, melynek során többen felszóltak s azt vitatták, hogy az, hogy a tanácsnok Beöthy mellett foglalt állást, nem exponálta őt. Végre is Vargha Elemér dr. kijelentette, hogy megtámasztja, hogy a polgármester bizalmatlan vele szemben, nem fogadja el a tanácsot a megbízatást.

Erre a tanács a közgyűlés határozatának végrehajtásával Toth Emil tanácsnokot, a többi «kulturügyek» ejtésével pedig Szabó Elek polgármesternek titkárát bízta meg.

Ezzel a kinos, mondhatni botrányos ügy véget ért.

Letartóztatott szélhámos.

Debreczenben is működött.

Korráomból jelentik: Február havában fel-tűnt Győru tcáin egy rongyos katona, akit a rendőr igazolásra szójított fel. Minthogy az illető Róth Izidor trezőkeresztesi születésű, 26 éves katonaszökevénynek mondotta magát, a rendőrség átadta a katonai hatóságoknak, amely a beteg embert a komáromi helyőrségi kórházba szállította.

Közben katonák utána néztek, hogy csaka-ugyan szökött katonáról van-e szó és ekkor ki-derült, hogy Róth Izidor soha életében nem volt katona, ezt csak azért mondta, hogy bekerüljön a katonai kórházba. Az agyafurt ember beteg volt és sikerült is neki teljes felgyógyulásáig a katonai kórházban maradnia. A katonai hatóság ugyanis azt a humánus parancsot adta, hogy csak felgyógyulásakor adják át a rendőrségnek.

Igy került Róth a komáromi rendőrség kezébe. Itt aztán minden emóció nélkül előadta egész bünlajstromát, Bevallotta, hogy Lengyel Emenér és Horvát Ernő envü társaival ő tört be Kecskeméten az egyik ékszerészüzletbe, majd aznap Kolozsvárra mentek, idehívták az azóta letartóztatott Szabó István országos betörőt, akinek társaságában aztán a betöréseknek egész hosszú sorozatát követték el.

Debreczenben, Nagyenyeden és Nagykárolyban, Egerben, Makón, Szabadkán; Nemessiltecsen, Balassagyarmaton és Miskolcra tört be társaival vagy egyedül.

Miskolcra megtette azt, hogy tartalékos katonaként jelentkezett a hadkiegészítő parancsnokság irodájában, ahonnan őrzetlen pillanatban száz koronát és egy őrmesteri egyenruhát lopott el.

A katonaruhában elment Mezőkövesdre és sorra járta a gazdákat s a hadsereg számára lovakat akart vásárolni. Kádoboltatta ezt a kézségben és vásárolt is negyven lovat, minden gazdának adván husz korona előjelet, minek ellenében megkapta a lovak passzusait.

A gazdák azután háába várták a vasutnál a lovaikkal, mert ő tovább ment Balassagyarmatra, ahol lopott két lovat és így nagyon jól felhasználta a passzusokat.

Terve különben az volt, hogy ilyen, vagy más úton értékesíti a passzusokat, de szándékában megakadályozta a betegsége és kénytelen volt magát katonaszökevénynek kiadni, hogy bekerüljön a kórházba.

Ez után a kimerítő vallomástétel után a rendőrség letartóztatta az agyafurt alkatonát és folytatja a nyomozást. A vallás folyamán Róth megnevezte orgazdát is, akinek a nagymennyiségű lopott holmit értékesítette. Orgazdák voltak Ehrenfeld József Hérsia-utcai kereskedő, Sellinger József Baross-utcai fűszeres és Kohn Leó Váczi-utj ócskavaskereskedő. Cinkostársainak tartózkodási helyét nem tudta megmondani.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:

Darabos-utca 7. sz.

UJ DEBRECZEN

Május 1-én

uj előfizetési időszak nyílik. Felkérjük hazafias olvasóközönségünket, hogy ez alkalomból terjesz-szék ismerőseik körében az „Uj Debreczen“-t. Szerezzenek minél több uj előfizetőt, hogy annál szélesebb körben terjeszthes-sük a nemzeti és demokratikus eszméket. Aki az „Uj Debreczen“-re tiz előfizetőt gyűjt egész évre, annak állandóan ingyen küldjük lapunkat.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fenntartja magának a szövegváltoztatási jogot...

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel iskarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva...

Pénztárnoknő, aki hosszabb gyakorlattal bír, egy divat üzletben állandó alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóhivatalban.

VARRÓGÉP Singer-féle, 240 koronás, egész új női ruha varrógép eladó. Bővebbet a kiadóban,

TELJES ELLÁTÁST keresek, különszobával, komolyabb korban levő barátnőm részére, lehetőleg idősebb nőnél, kinek háztartásban segídenék. Igényekről később, ezúttal csupán ajánlatot kérek: „Barátnő” címmel, kiadóba.

MOLL-FÉLE ERŐS-BORSZESZ. Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel. A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatásúak...

Legelőzőbb és legjobb hatású Hashajtó NEUSTEIN FÜLÖP CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDAGSAL (Neustein Erzsébet-pilulái) felülmúlja minden tekintetben a hasonló készítményeket...

EREDETI BENZ CSÉPLŐKÉSZLETEK BENZIN-LOKOMOBIL ALLÓ ÉS FEKVŐ RENDSZERŰ TELJES JÓTÁLLÁSSAL, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK, ARSÉNYZ, INGVÉN BENZ MAGYAR AUTOMOBIL-ÉS MOTORGYÁR RÉSZV-TÁRS. BUDAPEST, KÖZPONT V., DOROTTYA-UTCA 9. TELEFON: 188-70 ÉS 29-64.

Nagy vidéki pénzüintézet keres fiókja részére, lehetőleg református vallású mérlegképes főkönyvelőt, aki a pénzüintézeti ügyvitelben kellő jártassággal bír és kisebb pénzüintézet önálló vezetésére alkalmas.

Szliács az élfürdő Felső-Magyarország. Egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legjobb vasat tartalmazó ivóvíz forrás becső hazánkra. Idény május hó 15-től szeptember hó 31-ig.

Zongorák, pianinók. Csak zongorákat és pianinókat árusítunk. Mindenféle átalakításokat, javításokat, hangbeállítást vállalunk. Kormán zongorakészítő nagy telepei BUDAPEST. Pótlakat: Kármán-tér 6. Pótlakat: Széchenyi-n. 33. az „Opera” közelében.